

SUCCEȘUL LUI „TÂNDĂRICĂ”

S. Obrazțov și Margareta Niculescu,
în pauza unui spectacol

ÎN U.R.S.S.

„Tândărică” a sosit la Moscova când stagiunea teatrală era încă în plin. Teatrele prezentau premiere după premiere. Publicul spectator era solicitat de ele pr.in piesele noi, majoritatea avînd o tematică de actualitate, mult preferată de toată lumea. Evenimente ieșite din comun, turnee teatrale, gale cinematografice și cîte și mai cîte „concurențe” pentru micul „Tândărică”. Și totuși, teatrul românesc de păpuși era mereu în rîndul întii al atenției generale. Să nu uităm, „Tândărică” a întreprins un turneu în patria unuia dintre cele mai reprezentative teatre de păpuși din lume și a arătat arta sa în fața unui public deosebit de exigent, de o mare generozitate, dar, în același timp, de o mare pricepere.

Seară de seară, spectacol de spectacol, artiștii și regizorii teatrului erau primii cu furtuni de aplauze, cu ovații ch ar.

„Tândărică” a cîștigat prețuirea publicului sovietic, și totodată a făcut un valoros schimb de experiență. Căci, pe lîngă viziunea unor spectacole ca *Divina Commedia* în teatrul și în regia lui Serghei Obrazțov, colectivul românesc a venit în contact cu păpușarii din întreaga Uniune Sovietică, prezenți la Moscova la o consfătuire unională a păpușarilor, convocată anume în perioada șederii Teatrului „Tândărică” la Moscova, pentru ca astfel spectacolele sale să poată fi vizionate și discutate de întreaga mișcare păpușărească sovietică. Și nu de puține ori, la aceste consfătuiri, vorbitorii se refereau la arta lui „Tândărică”.

Modalitatea cu totul nouă, personalitatea acestui teatru au fost deseori subliniate. Așa cum, de altfel, s-a făcut și în presă cu amplexare și o mare competență. Iată, de pildă, ce scrie cronicarul „Izvestiei”, Pavel Ass : „Teatrul românesc de păpuși și marionete «Tândărică» nu seamănă deloc cu alte teatre. Meritul său deosebit, fundamental, este talentul său neasemuit. Doisprezece ani este o perioadă de timp scurtă pentru orice teatru, iar cît privește unul de păpuși, este doar copilăria lui. Și totuși, «Tândărică» este un teatru foarte matur pentru vîrsta pe care o are.

«Tândărică» a prezentat la Moscova trei spectacole pentru adulți (dintre care două, și anume *Umor pe sfiori* și *Micul prinț*, interpretate de marionete). *Micul prinț* de Antoine de Saint-Exupéry este un basm filozofic binecunoscut la noi. Elementul cel mai valoros din acest spectacol — și

ФАНТАЗИИ

В СОВЕТСКИЙ СОЮЗ — Москва и Ленинград

намек на художественную несобранность. Это своеобразный прием режиссера и художника. Театр решительно заявляет, что ему нравится и не нравится в жизни, искусство, это должно

показано. Герой ложится над пропеллером, растягивается (также в осязании, буквальный смысл слова) по нему, как по мосту, легко проезжает автомобиль, он же из глазки потеребленной публики ушло «мертвецко», пре- вращаясь то в регулировщика уличного движения, либо!

țin să sublinieez : un spectacol de păpuși — îl constituie ritmul său bine surprins. Spectacolul se desfășoară fără grabă, ca o visare.

Mina cu cinci degete uimește. Spectacolul acesta se desfășoară dublat de o înregistrare pe bandă de magnetofon. Actorul nu face decât să mînuiască păpușa. Glasul înregistrat al altui actor e transmis prin difuzor. Și aceasta e bine! Pentru că diferențierea glasului de păpușă nu face decât să confirme neverosimilitatea ei. Este mai cinstit să oferi admirației spectatorului o păpușă decât să-i impui chinuitoarea obligație de a crede că se află în fața unui om adevărat. În cazul de față, este mai ușor să amăgești, spunînd adevărul“.

După ce vorbește pe larg despre stilul Teatrului „Țândărică“, în comparație, de pildă, cu cel al lui Obrazțov, care are un cu totul alt stil și o altă personalitate artistică, Pavel Ass se oprește asupra spectacolelor : „Mina cu cinci degete parodiază cu multă ascuțime și subtilitate literatura așa-numit polițistă. Alegerea personajelor a fost făcută pe cale de împrumut din romanele polițiste și filmele de senzație. Ceea ce și face să nu i se poată aduce teatrului vina că întreaga parte sonoră a spectacolului a fost înregistrată pe bandă de magnetofon. De altfel, text aproape nici nu există. Avem de-a face cu un spectacol pantomimă, dar o pantomimă sonorizată...“

Spectatorii din Moscova au cunoscut prima oară pe «Țândărică», încă în 1957. Și teatrul și bă'etelul de lemn care a și dat numele teatrului. «Țândărică» a prezentat atunci spectacolul Umor pe sfori. De astă dată «Țândărică» a venit din nou să-i salute pe moscoviți, dar n-a venit singur. Alături de el se mai află și alte personaje din cele patru spectacole. Și aceasta este un lucru bun, pentru că putem înțelege mai ușor ce anume dă personalitate acestui teatru. Spunem mai ușor și, totuși, este atît de greu. Căci dacă ar fi să ne referim

doar la diversitatea spectacolelor prezentate aci, n-am putea epuiza întreaga originalitate a lui «Țândărică».

Pavel Ass își încheie articolul în cuvinte pline de căldură. „Аvem încredere în vi'atorul lui «Țândărică». Toți cei care lucrează în acest teatru, nu numai că sint îndrăgostiți de păpușă, nu numai că-i cunosc în amănunt toate posibilitățile. Aceasta ar fi insuficient. Ei știu însă, prin mijloacele care le stau la îndemînă prin arta lor, să trezească imaginația omului, să-l facă să-i urmeze. Și teatrul, de fapt, există pentru acest scop“.

Ziarul „Vecernaia Moskva“ a fost printre primele care au prezentat publicului pe „Țândărică“. Articolul arată de la început că „Teatrul «Țândărică» uimește în primul rînd prin nivelul înalt al tehnicii de mînuire a păpușarilor...“ și apoi că „actorii știu să obțină caracterizări psihologice bine conturate în personajele pe care le aduc pe scenă. Aceasta se referă mai cu seamă la «Țândărică», la voioasa lui tovarășă și la Micul prinț“.

În același timp, articolul recomandă că „acum cînd «Țândărică» este pe cale să devină un colectiv matur, e deosebit de important ca el să se preocupe serios de necesitatea de a da spectacolelor sale un conținut din ce în ce mai profund“.

Binecunoscutul săptămînal cultural „Sovetskaia kultura“ închină un amplu articol turneului teatrului românesc de păpuși, în care Natalia Smirnova trece în revistă spectacolele ce au fost înfățișate publicului moscovit. „Trei dintre aceste specta-

ЗАМЕЧАТЕЛЬНОЕ МАСТЕРСТВО
ПОПУЛЯРНИШИИ в Румынии кукольный театр «Цындришка» привез в Москву три светящихся для взрослых: «Рука с пятью пальцами» и «Мальчик с пальчиком» и «Куклы»: увидя, что мост взорван бандитом мистром Несом, детектив сам принимает на себя функцию моста, он замечает один из его провалов, устраняет провал.

cole cu care «Tândărică» a pornit în turneu, se adresează spectatorilor adulți. *Umor pe sfori* și *Mina cu cinci degete* au fost puse în scenă de directoarea teatrului, Margareta Niculescu, iar *Micul prinț* de către regizorul Radu Penculescu. Cele trei spectacole sînt diferite și din punctul de vedere al mijloacelor de expresie fo-

structură a literaturii «polițiste». Teatrul a privit acest spectacol ca pe o energică modalitate de luptă împotriva gustului ce se cultivă pentru literatura polițistă, pentru filmele de aventuri în serie, care asigurau succesul unor asemenea «opere» în fața unui cititor sau spectator mai puțin evoluat. Spectacolul lui «Tândărică»

Alfise ale turneului întreprins de Teatrul „Tândărică” în U.R.S.S.

losite, și ca gen. Și apoi, aceste trei spectacole reprezintă de altfel trei etape diferite în dezvoltarea colectivului pe drumul creației sale artistice...

Mina cu cinci degete este o parodie, căreia i s-a decernat marele premiu și medalia de aur a primului Festival internațional al teatrelor de păpuși, din România (1958). Spectatorii — mai întâi cei din România, apoi cei din străinătate — au fost cuceriți nu numai de înalta măiestrie regizorală și scenografică, dar și de poziția de protest împotriva literaturii polițiste vulgare din Occident, de repulsia față de proslăvirea criminalității, în ediții de mari tiraje, față de întreaga

a devenit o arenă de luptă. În el au fost satirizate și biciuite toate mijloacele și metodele invariabile ale «artei» de aventuri ieftine. Nelipsitul detectiv atotștiutor, domnișoara inocentă și mereu în suferințe, dar care totdeauna triumfă alături de detectivi, criminalul Mister X, fantastic și insesizabil, castelul cu fantome, spelunca bandiților, exploziile și nesfârșitele împușcături și, în sfârșit, happy-end-ul, toate acestea au fost privite cu ochi satiric, necruțător...

În *Mina cu cinci degete* avem de-a face cu multă inventivitate, cu multă fantezie regizorală. Nu este vorba de o simplă parodie. Este vorba de un spectacol de păpuși, în care întreaga

gîndire a creatorilor sîi dovedește nu numai dragostea lor pentru arta pe care o slujesc, precum și cradînța în posibilitățile ei, ci și capacitatea de a găsi și de a descoperi aceste posibilități, și a le folosi...

Cu totul alte elemente, precum și o altă structură poetică întîlnim în *Micul prinț*, spectacol realizat pe o dramatizare a basmului scriitorului-aviator francez Antoin de Saint-Exupéry. În acest spectacol coexistă trei elemente ale naturii. Unul îl reprezintă omul cel viu cu meditațiile, cu simpatiile și antipatiile lui. Cel de-al doilea este Micul prinț (păpușa-marionetă). Iar al treilea îl constituie personajele: al Regelui, al Afaceristului, al Vanitosului și al Geografului. Aceste roluri au fost soluționate într-o manieră pronunțat grotescă, aproape de a fiș (sînt păpuși mari, combinate ca sistem de minuire).

Chiar dacă nu totul este reușit în acest spectacol, dacă unele scene și personaje ar avea nevoie de mai multă precizare și perfecționare, dacă traducerea în limba rusă nu este reușită, schimbînd uneori înțelesul operei, *Micul prinț* rămîne totuși un spectacol interesant, plin de năzuințe stăruitoare de a deschide căi noi, necunoscute încă, în dezvoltarea teatrului de păpuși.

Publicul leningrădean a luat pur și simplu cu asalt spectacolele lui „Tândărică”. „N-aveți un bilet în plus?” — funcționa încă de cînd treceaș podul de pe canalul Nevei, ca să ajungi la sala Primului plan cincina! (o sală de aproape o mie de locuri), unde au avut loc spectacolele.

Întîlnirile cu publicul, cu studenții Institutului de teatru, cu lumea de artă, cu păpușarii leningrădeni sînt

impropriu numite astfel, pentru că ele au fost niște continue fraternizări.

Iar maestrului emerit al artei, animatorul teatrului de păpuși din Leningrad, N. Korolev, i s-a încredințat de către „Leningradskaja Pravda” să facă aprecierea acestui turneu.

Iată pe scurt, părerea acestui mare artist pe care publicul românesc l-a cunoscut, împreună cu teatrul său, la București, cu prilejul festivalurilor internaționale.

„Marele succes reputat de teatrul românesc central de păpuși «Tândărică» în cursul turneului de la Leningrad se explică, în primul rînd, prin faptul că spectatorii noștri au apreciat nivelul artistic înalt al acestui teatru.

Într-adevăr, fiecare spectacol al său reprezintă o pagină nouă de valoroase cuceriri în arta păpușărească din ultimii ani. În timpul celor două festivaluri internaționale de la București am asistat la un adevărat pelegrinaj al păpușarilor din multe țări la spectacolele Teatrului «Tândărică». Veneau acolo să audă un mesaj nou, să cunoască o idee avansată, un procedeu inedit de creație. În momentul de față, «Tândărică» a devenit unul dintre cele mai vestite teatre de păpuși din lume.

Alegerea repertoriului pentru turneul întreprins în U.R.S.S. a fost cît se poate de judicioasă și de reușită. Parodia, poemul și recitalul au conturat sfera atît de largă a preocupărilor creatoare ale colectivului. Iar cele două încîntătoare spectacole de copii care n-au fost cu nimic mai prejos, din punct de vedere al nivelului artistic, decît reprezentațiile de seară pentru adulți, au stîrnit un sentiment de profund respect față de acest teatru-pedagog, educator serios și principal al celei mai tinere generații de spectatori.”

Iată, pe scurt, cîteva din multele și prețioasele idei și aprecieri exprimate în legătură cu turneul Teatrului „Tândărică” în U.R.S.S.

Successul de care s-a bucurat, ca și schimbul de experiență deosebit de prețios pe care a avut prilejul să-l facă în Uniunea Sovietică, adaugă la cununa de lauri a lui „Tândărică” o frunză de aur.

НОВОСТИ ИСКУССТВА И ЛИТЕРАТУРЫ
* «ЦЫНДЭРИКЭ» В МОСКВЕ *

Куклы говорят по-румынски

Легенда о легендарном театре Цындэрикэ — театр кукол, созданный в 1920 году в Бухаресте. Этот театр известен своим оригинальным стилем и использованием кукол, созданных по мотивам румынских сказок и легенд. Театр был основан в 1920 году в Бухаресте и известен своим оригинальным стилем и использованием кукол, созданных по мотивам румынских сказок и легенд.